

W JAKI SPOSÓB MOŻNA POPRAWIĆ WARUNKI HYDROMORFOLOGICZNE RZEKI?

Decydującym krokiem w kierunku poprawy stanu hydromorfologicznego cieków jest przywrócenie jego ciągłości ekologicznej. Na obszarze saksońsko-polskiego odcinka Nysy Łużyckiej w saksońskiej bazie danych znajduje się 40 obiektów przegradzających rzekę, z których 23 są ocenione jako „niedrożne”. Tam, gdzie to możliwe, istniejące jazy i progi należy usunąć lub przebudować.

Jeżeli rozbiórka lub przekształcenie obiektu nie jest możliwe ze względu na jego funkcję (np. elektrownia lub tama), można zastosować systemy umożliwiające migrację ryb.

Ukończona przepławka przy nowej zaprzecie zbiornika Niedów,
fot. Jacek Staszczuk

Wydawca

Sächsisches Landesamt für Umwelt,
Landwirtschaft und Geologie
Pillnitzer Platz 3, 01326 Dresden
Telefon: + 49 351 2612-0
E-Mail: lfulg@smul.sachsen.de

Redakcja

Abteilung Wasser, Boden, Wertstoffe
Referat Oberflächenwasser,
Wasserrahmenrichtlinie
Osoba do kontaktu: Dr. Bernd Spänhoff
e-mail: bernd.spaenhoff@smul.sachsen.de

Zdjęcia pierwsza strona

Niskie stany wody na Nysie Łużyckiej, w pobliżu Bad Muskau
(LfULG)

Oddanie do redakcji

08.02.2021

Zakup

Ulotka nie jest dostępna jako nośnik do druku, ale można ją pobrać jako plik PDF ze strony <http://neymo.imgw.pl/ulotki/>.

Nota dystrybucyjna

Niniejsza ulotka informacyjna została opublikowana przez rząd Saksonii w ramach konstytucyjnego obowiązku informowania opinii publicznej. Partie, ich kandydaci lub pomocnicy nie mogą z niego korzystać w okresie sześciu miesięcy poprzedzających wybory w celu prowadzenia kampanii. Dotyczy to wszystkich wyborów.

Für saubere Gewässer in Sachsen

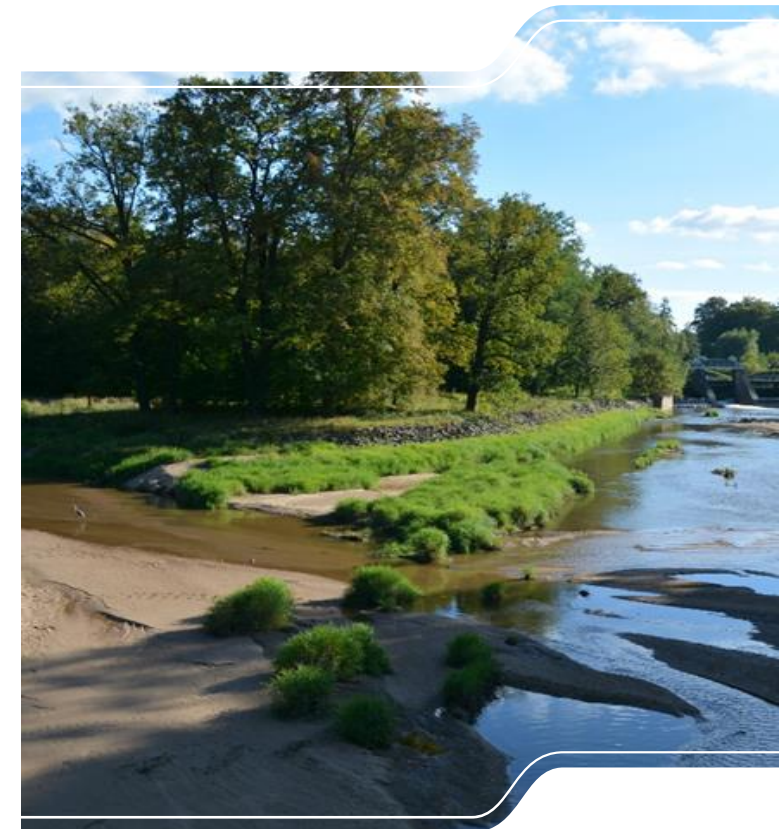
www.lfulg.sachsen.de

Projekt NEYMO-NW - Lausitzer Neiße/Nysa Łużycka – Modelowanie klimatyczne i hydrologiczne, analiza i prognoza zasobów wodnych w warunkach niskich wód jest dofinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Interreg Polska-Saksonia 2014-2020.

Wyłącznie odpowiedzialność za zawartość niniejszej publikacji ponoszą jej autorzy. Przedstawione poglądy nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Unii Europejskiej.

Hydromorfologia

Wprowadzenie

CZYM ZAJMUJE SIĘ HYDROMORFOLOGIA?

Hydromorfologia opisuje strukturę i związany z nią reżim hydrologiczny, a także charakterystykę siedlisk rzeki.

W trakcie wykonywania waloryzacji hydromorfologicznej oceniane jest koryto rzeki, jej brzeg oraz tereny przyległe. Uwzględnia się zarówno formy naturalne (np. meandrujący bieg rzeki, nasypy żwirowe i rozlewiska), jak i struktury antropogeniczne (np. prostowanie biegu, budowle poprzeczne i umocnienia brzegów).

DLACZEGO DOBRY STAN HYDROMORFOLOGICZNY JEST WAŻNY DLA CZŁOWIEKA I PRZYRODY?

Stan hydromorfologiczny części wód ma istotny wpływ na jego wartość ekologiczną - im bliżej warunków naturalnych, tym bardziej zróżnicowane i wartościowe jest nie tylko siedlisko dla flory i fauny, ale także lepsza jest łączność między wodami powierzchniowymi i podziemnymi jak również większa retencja wody na obszarach zalewowych/ mokradłach.

Dobry stan hydromorfologiczny cieków sprzyja również innym usługom ekosystemowym, takim jak zaopatrzenie w czystą wodę lub zatrzymywanie powodzi na terenach zalewowych / terenach podmokłych.

Ponadto, zbliżone do naturalnych cieków zachęcają mieszkańców do aktywności (np. uprawianie sportów wodnych) i są popularnymi terenami rekreacyjnymi.

HYDROMORFOLOGIA W RDW

Istotny jest wpływ człowieka, prowadzi on do zmian hydromorfologii i ma negatywny wpływ na ocenę stanu ekologicznego części wód.

Odcinek Weißer Schöps w 2011 r., fot. LEAG

Skuteczna realizacja celu europejskiej Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW), jakim jest osiągnięcie „dobrego stanu ekologicznego i chemicznego” wszystkich jednolitych części wód najpóźniej do 2027 r., obejmuje również poprawę stanu hydromorfologicznego licznych części wód.

W tym celu konieczne są ukierunkowane działania, głównie w kierunku renaturyzacji cieków (np. połączenie odciętego meandru i terenów podmokłych lub utworzenie pasów nadbrzeżnych) oraz przywrócenie ciągłości ekologicznej.

Zrenaturyzowany odcinek Weißer Schöps z meandrującym przebiegiem cieków, fot. LEAG

PROBLEMY Z ZAKRESU HYDROMORFOLOGII NYSY ŁUŻYCKIEJ

Nysa Łużycka jest rzeką graniczną, a zarządzanie jej zasobami podlega prawom Saksonii, Polski, Czech (w górnym biegu) i Brandenburgii (w dolnym biegu). Pomimo celów wyznaczonych w RDW obowiązujących wszystkie państwa członkowskie UE, realizacja tych celów w poszczególnych krajach jest regulowana różnymi instrumentami. Z hydromorfologicznego punktu widzenia dotyczy to m.in. kształtowania brzegów, budowy mostów i dróg czy wymagań konstrukcyjnych dla elektrowni wodnych (w celu zapewnienia ciągłości).

Silnie zmieniony odcinek Nysy Łużyckiej blisko trójpunktu granicznego (198. kilometr rzeki), fot. LfULG

W przeszłości wzdłuż biegu Nysy Łużyckiej zbudowano dużą liczbę elektrowni wodnych, jazów i stopni wodnych, a także wyprostowano koryto i zbudowano instalacje służące zalewaniu odkrywek po eksploatacji węgla brunatnego (np. Jeziora Berzdorf). Wszystkie te modyfikacje znacznie zmieniły strukturę tej rzeki.